

Většina lidí ten pocit někdy zakusila, když se k nim někdo zachoval nespravedlivě, a bolelo to. Ovšem mnozí pozorovatelé zvířat potvrzují, že i zvířata vykazují známky silné nespokojenosti, jsou-li vystavena nespravedlivému zacházení. Tento nepříjemný zážitek je výsledkem rozporu mezi antecepovaným spravedlivým zacházením a tvrdou skutečností. Odtud vyplývá otázka:

Otázka Proč antecepujeme (a to i zvířata) spravedlivé zacházení?

Když porovnáme zkušenost vězňů v koncentračních táborech, tak ti nespravedlivé zacházení od svých vězňů očekávali, a zjevně mu dokázali psychicky lépe čelit, než nespravedlivému zacházení od některého spoluvězně.

Antecepce spravedlnosti se tedy vztahuje ke skupině. Člen skupiny předpokládá, že s ním bude zacházeno srovnatelně, jako je zacházeno s ostatními členy skupiny. Ve chvíli porušení tohoto předpokladu se dostaví bolestný rozpor antecepce, a postižený člen reaguje. Obvyklá reakce je odvěta. Pokud je odvěta neúčinná, může být postižený člen ze skupiny vyřazen, nebo sám odejít. Být vyřazen přitom znamená, že i ostatní členové skupiny se mohou beztrestně k vyřazenému chovat nespravedlivě.

Tento jev se rovněž vyskytuje ve formě mobbingu, popsaného poprvé na antilopách, kdy menší skupinka uvnitř stáda vystavuje jednu antilopu soustavným drobným ústrkům. Tím že vyřazovaný člen musí provádět několikanásobně vyšší počet odvet, začnou jej pokládat i dosud nezúčastnění za problémového.

Pokud postižený mobbovaný člen na tuto hru přistoupí, obvykle v ní nemůže vyhrát. Ovšem nechat si ústrky líbit vede k téměř jistému vyřazení ze skupiny.

Rozeberme si antecepci mobujících. Očekávají, že mobbovaný člen M se bude ohrazovat proti ústrkům. Očekávají, že ve chvíli, kdy mobbovaný zaútočí na člena A z mobující skupiny, se člena A zastane člen B.

Očekávají, že mlčící většina nemá čas zkoumat podrobnosti konfliktu, a tedy bude posuzovat konflikt mezi A a M, B a M, C a M, atd. jako zaviněný 50%:50%.

Očekávají, že mlčící většina bude konat podvědomou statistiku konfliktů ve skupině a zjistí, že A, B, C, ... mají např. po 5 konfliktech, zatímco M jich má 15. Očekávají, že mlčící většina vyhodnotí M jako ohnisko problémů.

Očekávají, že v procesu utvrzování mlčící většiny o M jako ohnisku problémů se ti, kterým rozruch nejvíc vadí, přikloní ke skupině mobujících, aby si zajistili klid.

Očekávají, že ve chvíli, kdy se k mobující skupině přidá další člen D, bude už M reagovat podrážděně a ústrk od D odmění nepřiměřenou reakcí. Tím bude D více propojen s mobujícími.

Mlčící většina vyhodnotí, že odpor k M se zvyšuje a proces odmítnutí M se urychlí.

Pokus o řešení:

- 1) Identifikovat vůdce mobující skupiny - označme si jej jako A
- 2) Odvety za ústrky nesměřovat vůči všem B, C, ..., ale vždy vůči "A". Pokud je to možné, realizovat odvety skrytě.
- 3) Označovat ústrky ze strany B,C,... za iniciované A.
- 4) Odvety pečlivě odměřovat tak, aby nebyly nepřiměřené
- 5) Na ústrky, které nejsou zveřejněny pro mlčící většinu, buď nereagovat, nebo reagovat rovněž skrytě.
- 6) Snažit se vytipovat v mlčící většině co nejdříve nejslabšího jedince D a včas se snažit si z něj udělat spojence.
- 7) Mlčící většina nemá přehled o podstatě sporů, a často nemá ani zájem se tím zabývat. Proto je třeba pro mlčící většinu připravit nějaké informace, které většinu zajímají, a k nim obezřetně připojit rozkrytí nějakého konfliktu s A.
- 8) Je třeba dokumentovat konflikty, aby nebylo snadné později události popřít a dezinterpretovat. Ideálně videonahrávka, audionahrávka, fotografie, zápis, svědectví (které je ovšem třeba předem dožádat), osobním deníčkem.

Závěr **Potřeba přidat do trestního zákoníku mobbing**

Vzhledem k tomu, jak je obtížné se proti mobbingu bránit, je potřeba takové chování kriminalizovat. Účastníci mobující skupiny musejí pociťovat značnou hrozbu, pokud jim bude jejich jednání prokázáno.

Jak zákon formulovat, aby na druhé straně nemohl být použit jako klacek proti oprávněným požadavkům skupiny je věcí právních expertů.

Příklad **Zákaz mobbingu**

Pokud je ve skupině prokázána podskupina, dopouštějící se mobbingu, budou její členové potrestáni peněžitým trestem, nebo odnětím svobody až na jeden rok. Pokud je některému členovi mobující skupiny prokázáno vůdčovství v mobbingu, bude potrestán odnětím svobody až na 2 roky.

V českém právu se vyskytuje pojem šikany. Je třeba zjistit, zda pokrývá celý smysl mobbingu.